

**Badanie działalności
Ośrodków Wsparcia
Ekonomii Społecznej (OWES)
– analiza wyników**

Ministerstwo Rodziny,
Pracy i Polityki Społecznej

Badanie działalności Ośrodków Wsparcia Ekonomii Społecznej (OWES) – analiza wyników

---

Opracowanie:

Marta Bernacik, Departament Ekonomii Społecznej i Solidarnej w MRPiPS

Wstęp

Departament Ekonomii Społecznej i Solidarnej (dalej DES) w MRPiPS, realizujący zadania w zakresie wdrażania założeń polityki publicznej związanej z rozwojem ekonomii społecznej i solidarnej na poziomie centralnym jest inicjatorem szeregu działań w zakresie pozyskiwania danych dotyczących tego sektora.

Znaczna część, choć nie całość prac prowadzonych w obszarze monitorowania rozwoju sektora ekonomii społecznej i solidarnej jest realizowana w ramach lub na potrzeby wdrażanego przez MRPiPS we współpracy z Głównym Urzędem Statystycznym projektu pn. „*Zintegrowany system monitorowania sektora ekonomii społecznej*”, którego realizacja odbywa się w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój (PO WER). Celem projektu jest stworzenie do 2020 r. trwałego i kompleksowego systemu monitorowania sektora ekonomii społecznej i solidarnej. Wszystkie przedsięwzięcia badawcze, zarówno realizowane w ramach ww. projektu, jak i te wdrażane w związku z innymi działaniami MRPiPS m.in. realizacją systemu Akredytacji i Standardów Działania Ośrodków Wsparcia Ekonomii Społecznej (AKSES), mają na celu pozyskanie możliwie jak najszerszego zakresu rzetelnych danych i informacji dotyczących funkcjonowania sektora ekonomii społecznej i solidarnej, których wykorzystanie znajdzie zastosowanie w procesie wdrażania bieżących działań ukierunkowanych na rozwój ES. Gromadzone dane są także niezwykle istotne w kontekście kierunkowania i kształtowania przyszłych ram organizacyjnych dotyczących funkcjonowania sektora ekonomii społecznej i solidarnej w ramach nadchodzącej perspektywy programowej i finansowej tzw. EFS+ na lata 2021–2027.

Jednym ze zrealizowanych w ostatnim czasie przedsięwzięć badawczych było badanie dotyczące działalności Ośrodków Wsparcia Ekonomii Społecznej (dalej OWES) mające na celu zgromadzenie informacji nt. zakresu i efektów udzielanego przez te instytucje wsparcia dla podmiotów ekonomii społecznej (dalej PES), a także nt. samych podmiotów, które skorzystały z usług OWES.

Założenia i instrumentarium badawcze na potrzeby przeprowadzenia monitoringu działalności OWES zostały opracowane w MRPiPS we współpracy z przedstawicielami GUS, a także przedstawicielami grupy ds. monitorowania i ewaluacji funkcjonującej w ramach Krajowego Komitetu Rozwoju Ekonomii Społecznej (dalej KKRES). W wyniku prowadzonych prac powstało narzędzie do monitorowania działalności OWES, którego celem było zgromadzenie jednolitych i spójnych w skali ogólnopolskiej danych dot. działalności OWES.

Narzędzie zostało utworzone na potrzeby realizacji projektu pn. „*Zintegrowany system monitorowania sektora ekonomii społecznej*”, a także w odpowiedzi na sygnalizowane przez Regionalny Ośrodek Pomocy Społecznej (dalej ROPS) zapotrzebowanie na spójny i ustrukturyzowany w każdym regionie sposób gromadzenia danych o wsparciu udzielanym przez OWES. Zapotrzebowanie w tym zakresie ROPS zgłaszały m.in. podczas spotkania konsultacyjnego, które odbyło się w GUS

w kwietniu 2017 r. w ramach ww. projektu, a także w toku działań realizowanych w projekcie pn. „*Spójna integracja regionalna ekonomii społecznej*”, wdrażanym przez Ogólnopolski Związek Rewizyjny Spółdzielni Socjalnych we współpracy z Fundacją Idea Rozwoju oraz Stowarzyszeniem Trenerów Organizacji Pozarządowych. Trzecią i nie mniej ważną przesłanką wdrożenia proponowanego narzędzia była – stanowiąca element standardów akredytacji OWES – konieczność stosowania Karty Monitoringu, za pomocą której OWES będą przeprowadzać, wskazany w Standardach OWES okresowy monitoring wspartych podmiotów ekonomii społecznej i przedsiębiorstw społecznych.

Po opracowaniu narzędzia i zaprezentowaniu jego pierwszej wersji przedstawicielom OWES podczas spotkania sieciującego, które odbyło się w dniach 27–28 lutego w Warszawie, zostało ono w czerwcu 2018 r. pilotażowo przetestowane przy udziale dwóch OWES z woj. łódzkiego. W rezultacie uwag i propozycji zgłoszonych w ramach pilotażu, narzędzie zostało poprawione, a następnie w udoskonalonej wersji zostało, 9 sierpnia 2018 r. przesłane do ROPS w celu przekazania go do funkcjonujących na danym terenie OWES. Zgodnie z założeniem, OWES po otrzymaniu kwestionariusza i jego wypełnieniu przekazywały go do właściwych ROPS, a następnie ROPS po weryfikacji kompletności danych zawartych w formularzach, przekazywały je na poziom centralny do MRPiPS. Ostatecznie gromadzenie danych sprawozdawczych od OWES zakończono w grudniu 2018 r., przy czym wypełnione formularze uzyskano z 15 województw (w tym jeden OWES z województwa śląskiego przekazał tylko część danych sprawozdawczych). Nie uzyskano wypełnionych formularzy od OWES z woj. opolskiego, co należy mieć na uwadze podczas analizy przedstawionych informacji.

W niniejszym opracowaniu przedstawiono najważniejsze i jednocześnie możliwe do zaprezentowania informacje dotyczące funkcjonowania OWES w okresie od początku 2016 r. do końca I połowy 2018 r. Z uwagi na występujące niespójności w przekazanych przez OWES danych nie wszystkie dane dot. aktywności OWES zostały poddane po wstępnej weryfikacji pogłębionym analizom.

Badanie działalności OWES będzie w zmodyfikowanej wersji kontynuowane w kolejnych latach. Na potrzeby kolejnych badań uproszczono i udoskonalono funkcjonalności narzędzia. Kolejne edycje badania będą realizowane w odstępach rocznych. Pierwsze badanie po zmianach narzędzia badawczego będzie obejmowało okres całego 2018 r.

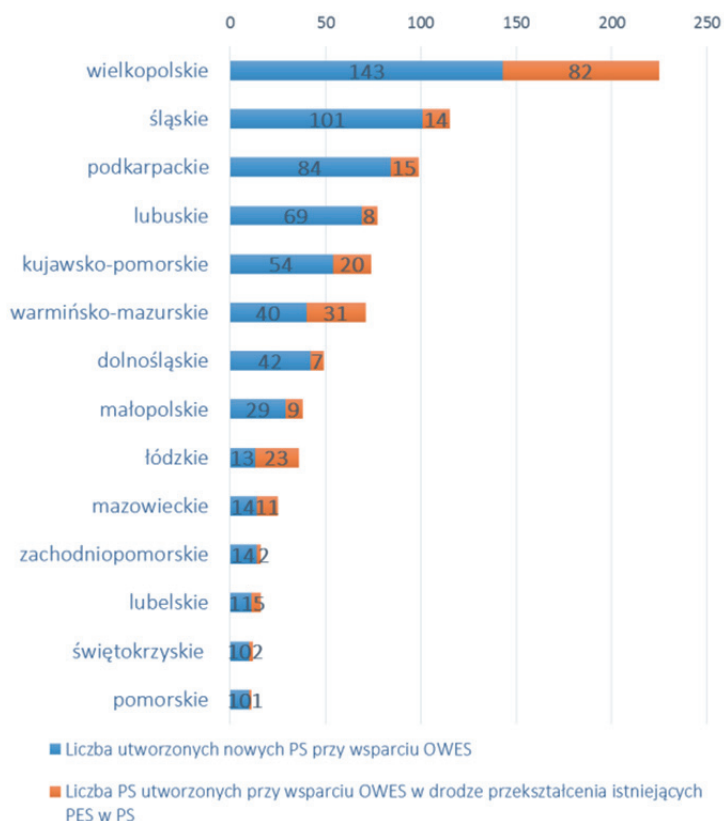
1. Analiza wyników badania działalności OWES

Aktywność OWES w zakresie tworzenia przedsiębiorstw społecznych i miejsc pracy w przedsiębiorstwach społecznych

Pierwszym z analizowanych obszarów działalności OWES była liczba utworzonych przedsiębiorstw społecznych (dalej PS) oraz liczba utworzonych miejsc pracy w PS. Zgodnie z danymi zgromadzonymi w badaniu, w analizowanym okresie przy wsparciu OWES utworzono łącznie 881 PS, w tym: 74% stanowiły nowe PS, a 26% stanowiły PS powstałe w wyniku przekształcenia PES w PS. W zakresie liczby utworzonych przedsiębiorstw społecznych (nowych i powstałych w wyniku przekształcenia PES w PS) zdecydowanie pod względem wartości wskaźnika wyróżnia się woj. wielkopolskie, gdzie utworzono aż 225 PS. W drugim w kolejności woj. śląskim w analizowanym okresie powstało łącznie 115 PS, a więc była to wartość ponad dwukrotnie niższa niż w przypadku woj. wielkopolskiego. Najmniej PS powstało w woj.: zachodniopomorskim, lubelskim, świętokrzyskim i pomorskim. Zgodnie z deklaracjami OWES, w każdym z tych województw powstało w okresie sprawozdawczym mniej niż 20 PS. Szczegółowe zestawienie liczby utworzonych PS w poszczególnych województwach, w podziale na nowe PS oraz PS powstałe w wyniku przekształcenia PES w PS, przedstawia poniższy wykres.

W okresie od początku 2016 r. do końca I poł. 2018 r. przy wsparciu OWES powstało 881 PS. 74% stanowiły nowe PS, a 26% stanowiły PS powstałe w wyniku przekształcenia PES w PS

Wykres 1. Liczba utworzonych PS w latach 2016 – I poł. 2018 r.

Źródło: opracowanie własne, DES w MRPiPS.

W badanym okresie przy wsparciu OWES łącznie powstały 4132 miejsca pracy. Podobnie jak w przypadku liczby utworzonych PS, tak w zakresie liczby utworzonych miejsc pracy w PS przoduje woj. wielkopolskie, gdzie OWES zadeklarowały utworzenie łącznie aż 829 miejsc pracy w PS. Następne w kolejności pod względem liczby utworzonych miejsc pracy w PS znalazły się woj.: śląskie i podkarpackie, w których powstało mniej miejsc pracy niż w przypadku woj. wielkopolskiego, jednak w przypadku obu tych województw liczba utworzonych w badanym okresie miejsc pracy w PS przekroczyła 500 (568 w woj. śląskim i 508 w woj. podkarpackim). W pozostałych województwach liczba utworzonych miejsc pracy w PS była niższa i mieściła się w przedziale 300–400 w województwach: lubuskim (363) i warmińsko-mazurskim (330), 200–300 w województwach: mazowieckim (277), kujawsko-pomorskim (210) i małopolskim (200),

Przy wsparciu OWES w okresie od początku 2016 r. do końca pierwszej połowy 2018 r. powstały 4132 miejsca pracy w PS. 95% powstałych w PS miejsc pracy sfinansowano z EFS.

a także w przedziale 100–200 miejsc pracy w województwach: dolnośląskim (181), łódzkim (178), zachodniopomorskim (152) i podlaskim (103). Najmniej miejsc pracy, zgodnie z deklaracjami OWES, utworzono w woj. lubelskim, woj. pomorskim i woj. świętokrzyskim gdzie w każdym z tych województw powstało mniej niż 100 miejsc pracy w PS.

W kontekście danych dotyczących liczby miejsc pracy utworzonych w PS warto zwrócić uwagę na wskazywane przez OWES źródła finansowania ich utworzenia. W analizowanym okresie bowiem aż 95% z 4132 utworzonych w ramach działalności OWES miejsc pracy powstało ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego (dalej EFS). Pozostałe 5% miejsc pracy utworzono przy udziale środków pochodzących z Funduszu Pracy (dalej FP), Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (dalej PFRON) lub innych źródeł.

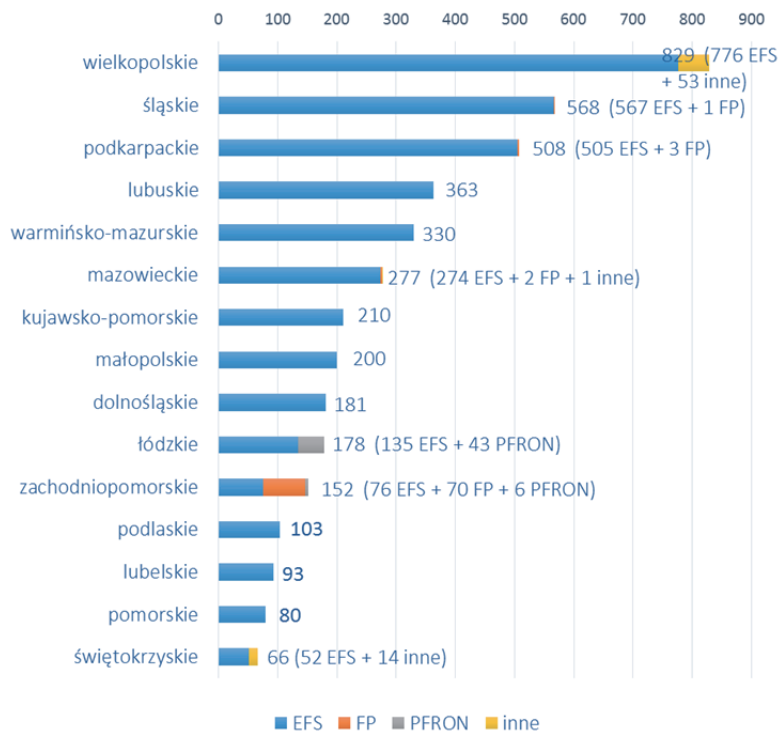
W 8 na 15 analizowanych województw wszystkie utworzone miejsca pracy zostały sfinansowane wyłącznie ze środków EFS. W pozostałych województwach odnotowano zróżnicowanie w zakresie źródeł finansowania, przy czym udział miejsc pracy utworzonych z innych niż EFS źródeł finansowania charakteryzowała duża rozpiętość, począwszy od województw, gdzie poza EFS utworzono jedynie kilka miejsc pracy tj. w woj. śląskim, podkarpackim czy mazowieckim, aż po województwa, w których przy udziale innych niż EFS źródeł finansowania utworzono kilkanaście lub nawet kilkadziesiąt miejsc pracy tj. w województwach: świętokrzyskim (14 miejsc pracy), łódzkim (43 miejsca pracy), wielkopolskim (53 miejsca pracy) czy zachodniopomorskim (76 miejsc pracy).

W kontekście źródeł finansowania tworzenia miejsc pracy w badanym okresie warto zwrócić uwagę na województwa wyróżniające się pod względem udziału liczby miejsc pracy utworzonych ze środków FP czy PFRON. W województwie łódzkim na 178 utworzonych miejsc pracy w PS aż 43 powstały ze środków PFRON, natomiast w województwie zachodniopomorskim na 152 utworzone miejsca pracy, połowa powstała z innych niż EFS źródeł, aż 70 powstało ze środków FP, a dodatkowe 6 ze środków PFRON.

Dane dotyczące liczby miejsc pracy, utworzonych przy wsparciu OWES w badanym okresie tj. od początku 2016 r. do końca I poł. 2018 r. z uwzględnieniem informacji o źródłach finansowania utworzonych miejsc pracy przedstawiono na poniższym wykresie.

Wykres 2. Liczba miejsc pracy utworzonych w PS w latach 2016 – poł. 2018 r. wg źródeł finansowania

Źródło: opracowanie własne, DES w MRPiPS.

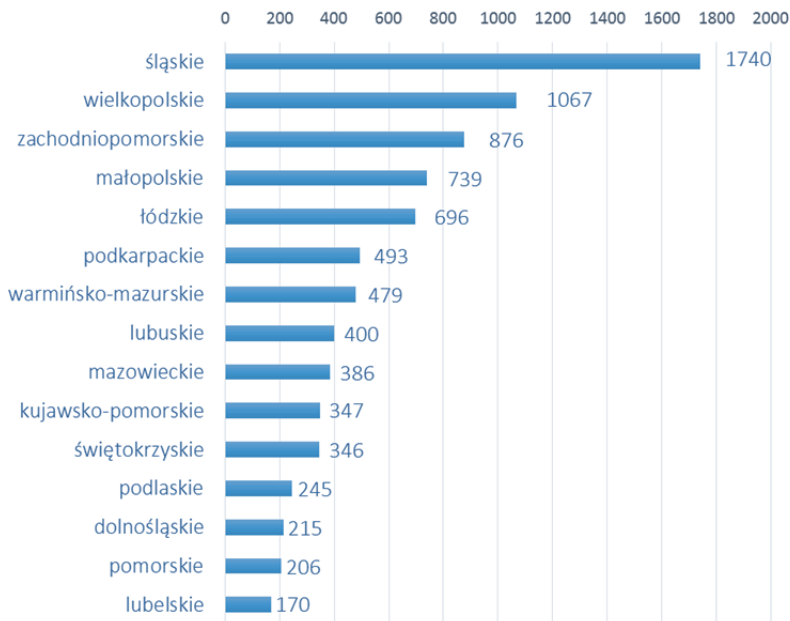
Aktywność OWES w zakresie doradztwa i szkoleń dla PES.

Drugim z analizowanych obszarów działalności OWES był zakres i charakter udzielonego PES wsparcia o charakterze szkoleniowym i doradczym. Zgodnie z informacjami przekazanymi przez OWES, w analizowanym okresie ze wsparcia w formie doradztwa lub szkoleń skorzystało łącznie 8405 podmiotów. Najwięcej PES zostało wspartych w ww. formach w woj. śląskim, gdzie OWES zadeklarowały udzielenie takiego wsparcia łącznie 1740 PES. W drugim w kolejności woj. wielkopolskim liczba PES, które skorzystały z tego typu działań wspierających również przekroczyła 1000 podmiotów, OWES wsparty tam bowiem w formie doradztwa lub szkoleń 1067 PES. Najmniej PES skorzystało z doradztwa lub szkoleń w województwach: podlaskim (245), dolnośląskim (215), pomorskim (206) i lubelskim (170). Przedstawiane dane należy analizować mając na uwadze wielkości poszczególnych

Ze wsparcia OWES w formie doradztwa lub szkoleń skorzystało w okresie od początku 2016 r. do końca pierwszej połowy 2018 r. łącznie 8405 PES.

województw, a także możliwe zróżnicowanie w zakresie zapotrzebowania PES na wsparcie doradczo-szkoleniowe.

Wykres 3. Liczba PES wspartych w formie doradztwa lub szkoleń w latach 2016 – I poł. 2018 r.

Źródło: opracowanie własne, DES w MRPiPS.

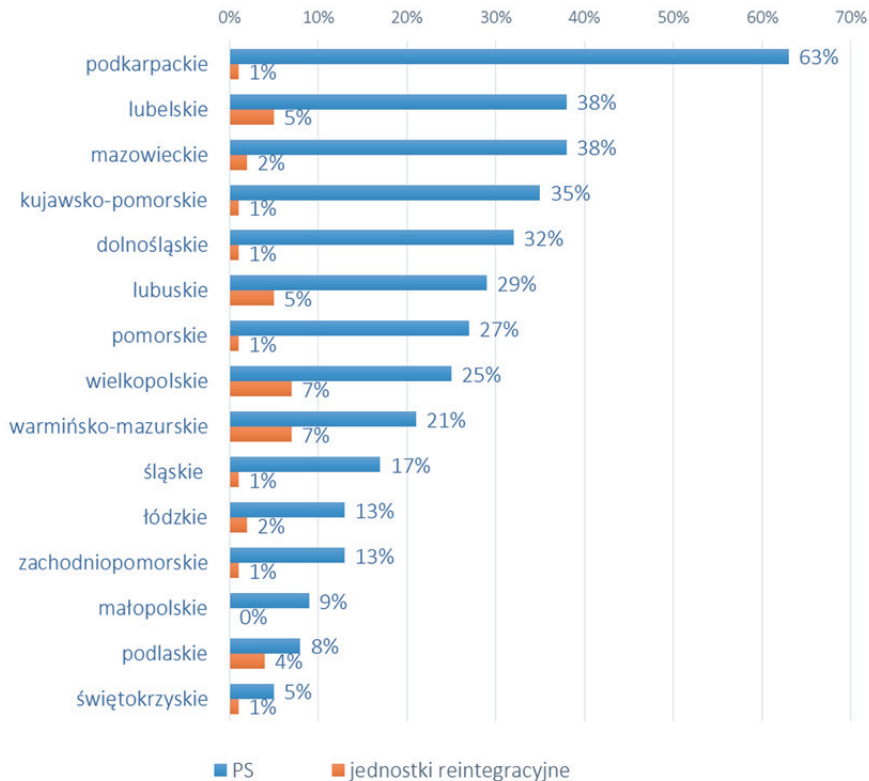
Większość PES wspartych przez OWES poprzez doradztwo i szkolenia stanowiły PS lub inne (poza PS i jednostkami reintegracyjnymi) PES. Jednostki reintegracyjne tworzyły nieznaczną część wspartych przez OWES podmiotów. Udział jednostek reintegracyjnych w ogóle PES wspartych w formie doradztwa lub szkoleń wynosił maksymalnie 7% w województwach: wielkopolskim i warmińsko-mazurskim. W pozostałych regionach wartość tego wskaźnika była niższa, przy czym w aż 7 na 15 badanych województw, jednostki reintegracyjne stanowiły zaledwie 1% ogółu PES wspartych w formie doradztwa lub szkoleń. Jednocześnie zgodnie z danymi uzyskanymi od OWES z woj. małopolskiego wśród PES wspartych przez tamtejsze OWES nie było jednostek reintegracyjnych.

W ramach wszystkich PES, które skorzystały ze wsparcia OWES w formie doradztwa lub szkoleń 22% stanowiły PS, a 2,5% stanowiły jednostki reintegracyjne.

Warto zwrócić uwagę również na zróżnicowaną strukturę PES wspartych w poszczególnych regionach. O ile w województwie podkarpackim PS i jednostki reintegracyjne stanowiły łącznie 64% wszystkich wspartych PES to np.

w przypadku województwa świętokrzyskiego ww. rodzaje podmiotów stanowiły jedynie 6% ogółu wspartych PES, co oznacza, że OWES z tego województwa wspierały głównie inne poza PS i jednostkami reintegracyjnymi podmioty ekonomii społecznej.

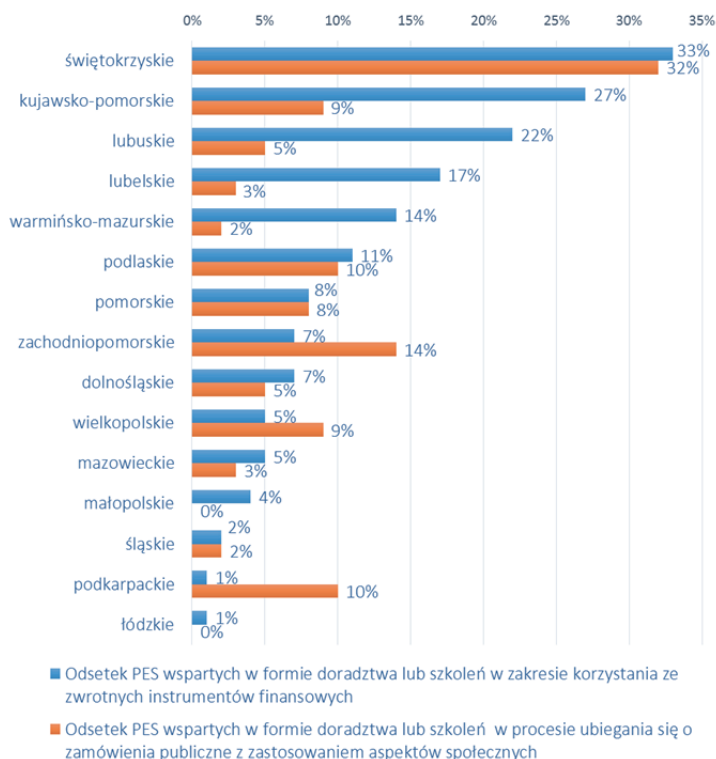
Wykres 4. Udział PS i jednostek reintegracyjnych wśród PES korzystających z doradztwa i szkoleń

Źródło: opracowanie własne, DES w MRPiPS.

W badaniu działalności OWES uzyskano również informacje dotyczące tego jaki udział wśród wszystkich PES, które skorzystały z usług doradczych stanowiły PES, które korzystały z tego wsparcia w zakresie zwrotnych instrumentów finansowych i zamówień publicznych. W skali ogólnopolskiej więcej PES korzystających ze wsparcia doradczego OWES, korzystało z usług doradczych w zakresie zwrotnych instrumentów finansowych. Także w podziale na województwa w większości regionów OWES udzieliły większej liczby usług doradczych dotyczących zwrotnych instrumentów finansowych niż ubiegania się o zamówienia publiczne uwzględniające aspekty społeczne. Rozkład odpowiedzi OWES na pytania dotyczące ww. zagadnień przedstawiono na poniższym wykresie.

Wykres 5. Udział PES korzystających z usług doradczych w zakresie zwrotnych instrumentów finansowych i zamówień publicznych

Źródło: opracowanie własne, DES w MRPiPS

W badaniu OWES zostały zapytane również o liczbę PES, które w wyniku udzielonego wsparcia doradczego w zakresie zwrotnych instrumentów finansowych finalnie skorzystały z tego typu instrumentów wsparcia. Analogiczne pytanie zadane zostało również w kontekście udzielanego przez OWES wsparcia w formie doradztwa w zakresie ubiegania się o zamówienia publiczne z zastosowaniem aspektów społecznych, w przypadku którego zapytano OWES o liczbę PES, które po uzyskaniu wsparcia OWES finalnie przystąpiły do realizacji zamówienia publicznego. Odpowiedzi udzielone w ramach badania przedstawione na wykresie 6, ukazały zarówno skalę udzielonego wsparcia, o czym była już mowa wcześniej, jak również liczbę PES, które faktycznie po uzyskaniu wsparcia uzyskały np. pożyczkę czy przystąpiły do realizacji zamówienia publicznego. Analizując dane należy mieć na uwadze kilka możliwych sytuacji, które wskazują na brak możliwości interpretowania tych informacji w sposób jednoznaczny jako wskaźnik skuteczności / wysokiej jakości czy też braku skuteczności / niskiej jakości usług doradczych świadczonych przez OWES, co może nasuwać się jako pierwsze podczas analizy danych przedstawionych na wykresie.

OWES może udzielać wsparcia doradczego przy okazji realizacji kompleksowej ścieżki wspierania PES, ale także w innych sytuacjach, np. w przypadku zgło-

szenia się PES z potrzebą uzyskania doradztwa w konkretnym obszarze tematycznym w związku z dalszymi planami w zakresie rozwoju swojej działalności.

PES mogły zatem uzyskać wsparcie doradcze w przedmiotowym zakresie w wyniku zgłoszonej przez PES potrzeby, ale także z perspektywą skorzystania z tej wiedzy w przyszłości bez wyraźnego zapotrzebowania związanego z już planowanym ubieganiem się o np. pożyczkę czy braniem udziału w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego, z czym może być związana występująca w niektórych województwach znaczna rozbieżność pomiędzy liczbą PES, które uzyskały wsparcie doradcze a liczbą PES, które finalnie uzyskały wsparcie w ramach zwrotnych instrumentów finansowych lub zamówień publicznych.

Co ważne, poniższe dane przedstawiają informacje przekazane w ramach badania przez OWES, a więc dotyczą przypadków, w których OWES po udzieleniu wsparcia doradczego uzyskał od PES informację zwrotną o tym, że PES faktycznie po uzyskaniu wsparcia ubiegał się i uzyskał np. pożyczkę lub wziął udział w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego z zastosowaniem aspektów społecznych, w następstwie czego wygrał w postępowaniu i zrealizował zadanie publiczne. Uzyskane dane mogą obejmować również sytuacje, w których PES po skorzystaniu ze wsparcia doradczego, pomimo planów związanych z tematyką doradztwa, nie podjął działań ukierunkowanych na uzyskanie np. pożyczki lub nie wziął udziału w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego, w wyniku czego finalnie nie zrealizował zadania publicznego¹. Ponadto PES po uzyskaniu potrzebnego wsparcia doradczego mógł uzyskać np. pożyczkę lub zrealizować zadanie publiczne jednak z różnych przyczyn OWES nie uzyskał informacji w tym zakresie. Nie można wykluczać również sytuacji, w których udzielonemu wsparciu doradczemu w ww. zakresach tematycznych towarzyszył wciąż niewystarczający potencjał PES w zakresie sprostania wymaganiom i okolicznościom związanym z uzyskaniem i zwrotem np. pożyczki lub realizacją zadania publicznego.

To tylko kilka, z możliwych scenariuszy i towarzyszących im uwarunkowań, które należy mieć na uwadze analizując poniższe dane. Niemniej dostarczają one interesujących informacji o skali udzielonego wsparcia doradczego oraz aktywności PES.

W przypadku wsparcia doradczego dot. zwrotnych instrumentów finansowych w badanym okresie, a więc od początku 2016 r. do końca I poł. 2018 r. OWES wsparły 652 PES, przy czym 138 wspartych podmiotów finalnie skorzystało ze wsparcia w formie zwrotnych

W badanym okresie OWES wsparły w formie doradztwa w zakresie zwrotnych instrumentów finansowych 652 PES. Finalnie po uzyskaniu wsparcia OWES, ze wsparcia w ramach zwrotnych instrumentów finansowych w formie np. pożyczki skorzystało 138 PES

¹ Fakt nieprzystąpienia przez PES do tych działań również mógłby wynikać z wielu czynników, w tym jakości usług doradczych OWES, ale także np. decyzją samego PES o odstąpieniu od planowanych wcześniej działań.

instrumentów finansowych poprzez uzyskanie np. pożyczki. W większości województw występuje duża rozpiętość pomiędzy liczbą udzielonych usług doradczych, a liczbą wspartych PES które finalnie wykazały aktywność w obszarze zwrotnych instrumentów finansowych, co może wskazywać na fakt, iż OWES udzielały tego wsparcia w ramach kompleksowych ścieżek wsparcia dla PES, w mniejszym zakresie natomiast w odpowiedzi na precyzyjną potrzebę PES związaną z planami podmiotu w zakresie ubiegania się o tego typu instrumenty wsparcia. Największa różnica pomiędzy liczbą wspartych PES, a liczbą PES, które finalnie podjęły aktywność w obszarze tematycznym doradztwa wystąpiła w woj. świętokrzyskim, w którym zgodnie informacjami przekazanymi przez OWES, z usług doradczych dot. zwrotnych instrumentów finansowych skorzystało 113 PES, przy czym jedynie 4 spośród wspartych podmiotów ubiegało się i uzyskało wsparcie w formie np. pożyczki. Warto zwrócić przy tym uwagę na wyróżniające się w tym zestawieniu woj. łódzkie, gdzie zgodnie z deklaracjami OWES na 6 wspartych podmiotów, aż 5 finalnie skorzystało ze zwrotnych instrumentów finansowych, a także woj. podkarpackie, w przypadku którego zadeklarowano udzielenie wsparcia doradczego 3 podmiotom wskazując jednocześnie, iż 5 PES finalnie zrealizowało ww. działania. Może to wynikać z niezrozumienia pytania lub przekazania błędnych danych liczbowych.

Wykres 6. Liczba PES wspartych w formie doradztwa lub szkoleń w zakresie zwrotnych instrumentów finansowych oraz liczba PES, które w wyniku udzielonego wsparcia finalnie skorzystały ze zwrotnych instrumentów finansowych

Źródło: opracowanie własne, DES w MRPIPS.

W przypadku doradztwa dot. zamówień publicznych, zgodnie z deklaracjami OWES, w okresie od początku 2016 r. do końca I poł. 2018 r. z usług doradczych OWES w zakresie ubiegania się o zamówienia publiczne z zastosowaniem aspektów społecznych skorzystało łącznie 538 PES, przy czym 278, a więc ponad 50% wspartych PES finalnie zrealizowało zamówienie publiczne z zastosowaniem aspektów społecznych.

W skali ogólnopolskiej widoczna jest mniejsza różnica pomiędzy liczbą udzielonych usług doradczych w zakresie zamówień publicznych, a liczbą wspartych PES które finalnie stały się realizatorami zadania publicznego, niż miało to miejsce w przypadku doradztwa dotyczącego zwrotnych instrumentów finansowych. Należy jednak zwrócić uwagę na duże zróżnicowanie pomiędzy poszczególnymi województwami. W przypadku aż 6 województw od 80% do 100% PES wspartych w formie doradztwa w zakresie zamówień publicznych ostatecznie stało się realizatorami zamówień publicznych z zastosowaniem aspektów społecznych² (zachodniopomorskie, śląskie, pomorskie, warmińsko-mazurskie, lubelskie, łódzkie). W tym zakresie warto zwrócić uwagę na zdecydowanie wyróżniające się woj. zachodniopomorskie, w którym OWES zrealizował najwięcej usług doradczych w zakresie dotyczącym ubiegania się o zamówienia publiczne z zastosowaniem aspektów społecznych, wsparto bowiem w tym regionie aż 124 PES w ww. zakresie. Ponadto, jak zadeklarował OWES, wszystkie 124 wsparte podmioty ostatecznie zrealizowały po uzyskanym wsparciu zadanie publiczne z zastosowaniem aspektów społecznych. W zestawieniu znajdują się również województwa, w przypadku których pomimo wielu udzielonych usług doradczych, ani jeden lub pojedyncze spośród wspartych podmiotów ostatecznie zrealizowały zamówienie publiczne. W woj. podkarpackim żaden spośród 51 wspartych PES nie zrealizował zadania publicznego z zastosowaniem aspektów społecznych. Podobnie w przypadku woj. podlaskiego, w którym OWES udzieliły w badanym okresie 25 usług doradczych dla PES w zakresie ubiegania się o zamówienia publiczne, również ani jeden spośród wspartych podmiotów, nie zrealizował po uzyskaniu wsparcia z OWES zadania publicznego. W woj. świętokrzyskim na 112 udzielonych usług doradczych dla PES, OWES wskazały, że finalnie realizacji zadania publicznego podjęły się jedynie 2 podmioty.

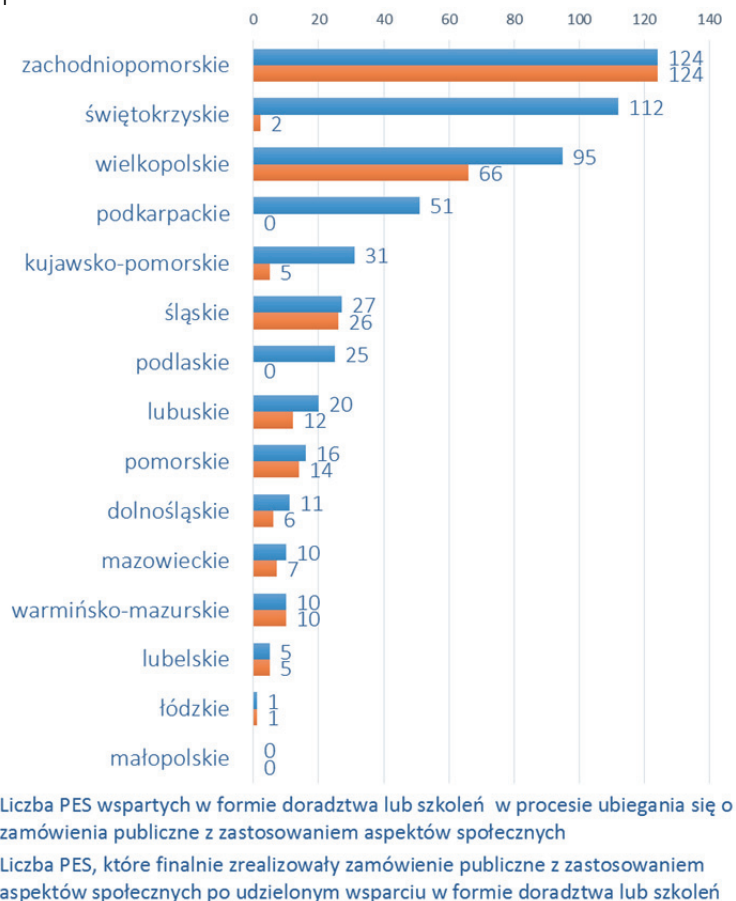
Dane dotyczące usług doradczych w zakresie ubiegania się o zamówienia publiczne mogą świadczyć o jego bardziej specjalistycznym charakterze, a także

W badanym okresie OWES wsparty w formie doradztwa w zakresie ubiegania się o zamówienia publiczne z zastosowaniem aspektów społecznych 538 PES. Finalnie po uzyskanym wsparciu doradczym realizatorem zadania publicznego stało się 278 PES.

² Dla porównania w przypadku doradztwa dotyczącego zwrotnych instrumentów finansowych tylko 1 województwo (łódzkie) wykazało tak wysoką wartość wskaźnika.

tym, że częściej mogło to być doradztwo świadczone w sposób zindywidualizowany w odpowiedzi na zgłoszoną przez PES potrzebę uzyskania takiego wsparcia w związku z planowanym ubieganiem się o realizację zadania publicznego z zastosowaniem aspektów społecznych.

Wykres 7. Liczba PES wspartych w formie doradztwa lub szkoleń w zakresie ubiegania się o zamówienia publiczne z zastosowaniem aspektów społecznych oraz liczba PES, które w wyniku udzielonego wsparcia finalnie zrealizowały zamówienia publiczne

Źródło: opracowanie własne, DES w MRPIPS.

Działania animacyjne OWES

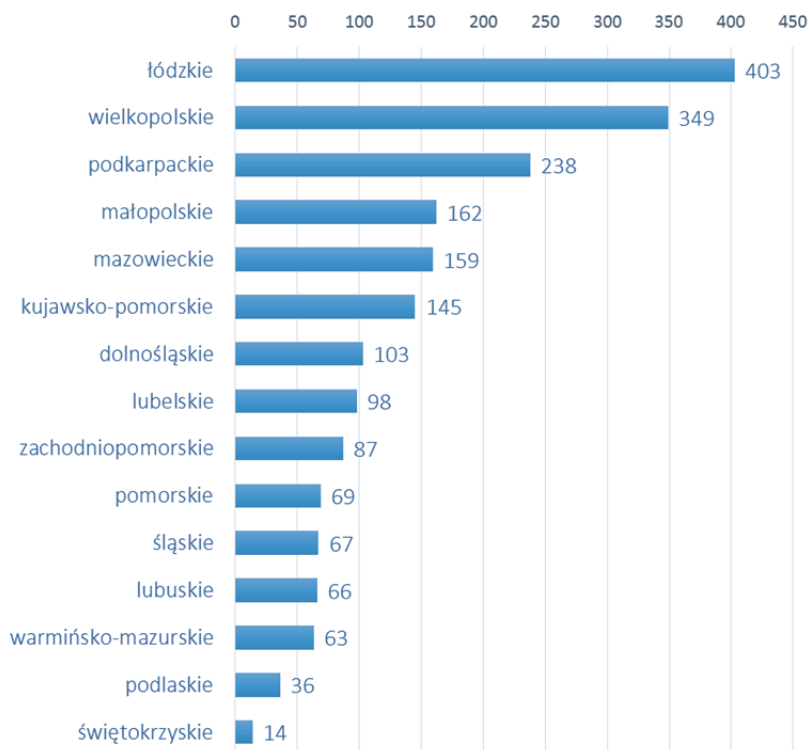
W zakresie przedmiotowym badania uwzględniono również zagadnienia dotyczące działań animacyjnych OWES, z uwzględnieniem działań realizowanych w środowisku lokalnym poprzez pracę z grupami inicjatywnymi oraz działań prowadzonych w jednostkach samorządu terytorialnego (dalej JST).

Dane przekazane w ramach badania działalności OWES wskazały, że w badanym okresie łącznie 2059 środowisk przystąpiło w wyniku pracy wykonanej przez OWES do wspólnej realizacji przedsięwzięcia ukierunkowanego na rozwój ES, przy czym na niemal połowę ww. wartości złożyły się wartości osiągnięte w trzech województwach, w przypadku których wskazano największe wartości liczbowe: łódzkie – 403, wielkopolskie – 349 oraz podkarpackie – 238. Najmniejszą wartość wskaźnika wykazały OWES z woj. świętokrzyskiego, gdzie zgodnie z przekazanymi danymi liczbowymi, jedynie 14 środowisk w wyniku działalności OWES, przystąpiło w badanym okresie do wspólnej realizacji przedsięwzięcia mającego na celu rozwój ekonomii społecznej.

W wyniku działalności OWES od początku 2016 r. do końca pierwszej połowy 2018 r. 2059 środowisk przystąpiło do wspólnej realizacji przedsięwzięcia mającego na celu rozwój ekonomii społecznej.

Wykres 8. Liczba środowisk, które w wyniku działalności OWES przystąpiły do wspólnej realizacji przedsięwzięcia mającego na celu rozwój ekonomii społecznej

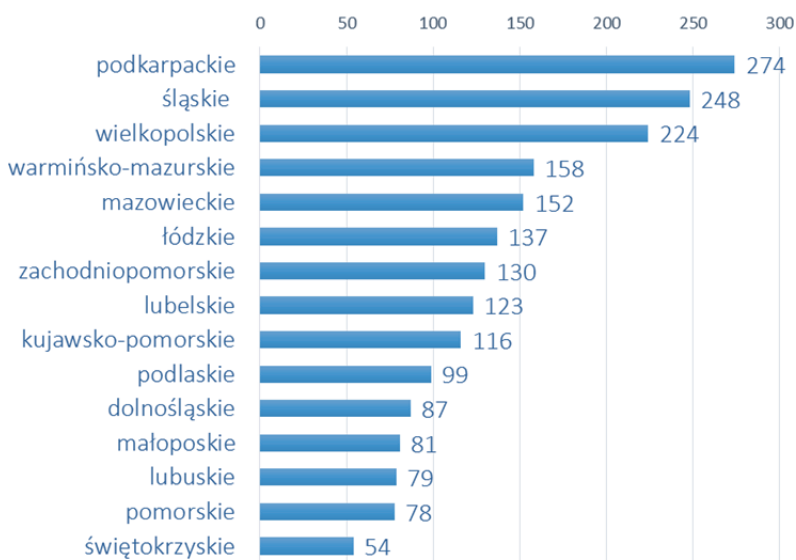

Źródło: opracowanie własne, DES w MRPiPS.

Ponadto w badanym okresie, w wyniku działań animacyjnych OWES, zawiązano zostało 2040 grup inicjatywnych, które wypracowały założenia do utworzenia PES.³ Podobnie jak w przypadku wskaźnika dotyczącego liczby środowisk podejmujących się realizacji przedsięwzięcia mającego na celu rozwój ekonomii społecznej, również w tym przypadku wśród województw, które wykazały najwyższą wartość wskaźnika znalazły się woj.: podkarpackie i wielkopolskie. Ponadto w czołówce zestawienia znalazło się również woj. śląskie, w którym zawiązano 248 grup inicjatywnych. Najmniejszą wartość liczbową dotyczącą liczby grup inicjatywnych, które wypracowały założenia do utworzenia PES wykazały OWES z województwa świętokrzyskiego, w którym zawiązały się 54 grupy inicjatywne.

W wyniku działalności OWES od początku 2016 r. do końca pierwszej połowy 2018 r. zawiązano zostało 2040 grup inicjatywnych, które wypracowały założenia do utworzenia PES.

Wykres 9. Liczba zawiązanych grup inicjatywnych, które w wyniku wsparcia OWES wypracowały założenia do utworzenia PES

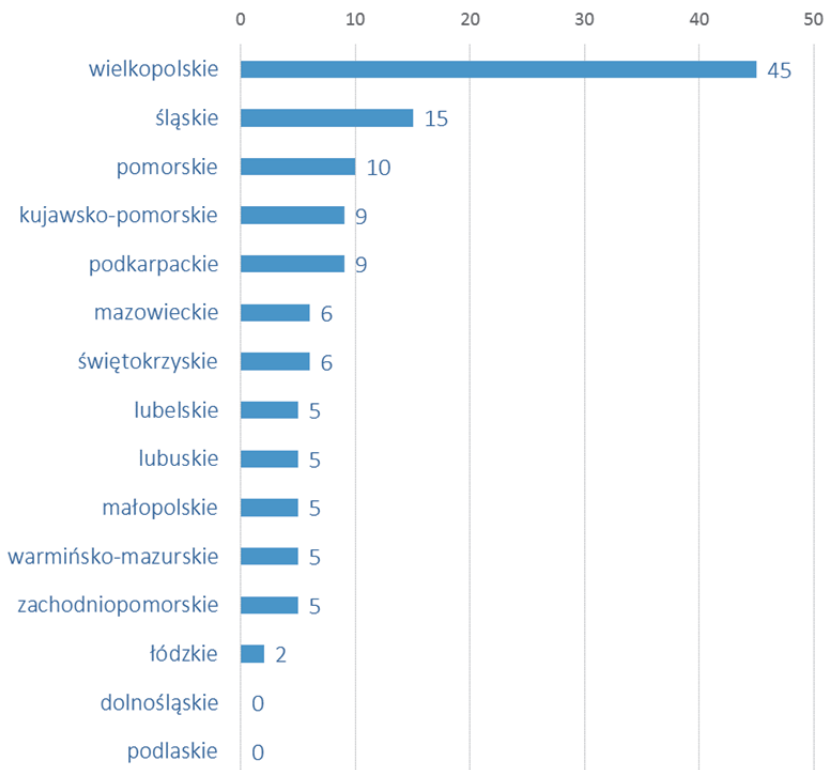
Źródło: opracowanie własne, DES w MRPiPS.

³ Zgodnie ze standardami efektywnościowymi OWES obowiązującymi w ramach systemu Akredytacji i Standardów Działania Ośrodków Wsparcia Ekonomii Społecznej (AKSES) za wypracowanie założeń do utworzenia PES uznane zostało: przygotowanie lub złożenie wniosku rejestracyjnego PES, utworzenie (zarejestrowanie) PES, przygotowanie lub złożenie biznesplanu dotyczącego utworzenia PES.

Drugim badanym obszarem działalności OWES w zakresie animacji była współpraca i działania animacyjne prowadzone przez OWES w JST. Pierwszym z uwzględnionych w badaniu rodzajów aktywności OWES w tym zakresie dotyczył wsparcia udzielanego przez OWES na rzecz JST w procesie tworzenia przez JST PES lub PS. Informacje zgromadzone w ramach badania wykazały, iż w wyniku działań prowadzonych przez OWES najwięcej JST utworzyło PES lub PS w województwie wielkopolskim, gdzie jako twórców PES lub PS wskazano łącznie 45 JST. Wartość tego wskaźnika w województwie wielkopolskim była trzykrotnie wyższa od wartości wykazanej w odniesieniu do drugiego w kolejności województwa tj. woj. śląskiego, w którym przy wsparciu OWES, 15 JST utworzyło PES lub PS. W pozostałych analizowanych województwach liczba JST, które w wyniku wsparcia OWES utworzyły PES lub PS wynosiła poniżej 10, przy czym OWES z dwóch województw: dolnośląskiego i podlaskiego zadeklarowały, że w badanym okresie, a więc od początku 2016 r. do końca I poł. 2018 r. w ich regionach JST nie utworzyły ani jednego PES lub PS.

W wyniku działalności OWES od początku 2016 r. do końca pierwszej połowy 2018 r. 127 JST utworzyło PES lub PS.

Wykres 10. Liczba JST, które założyły PES lub PS przy wsparciu OWES

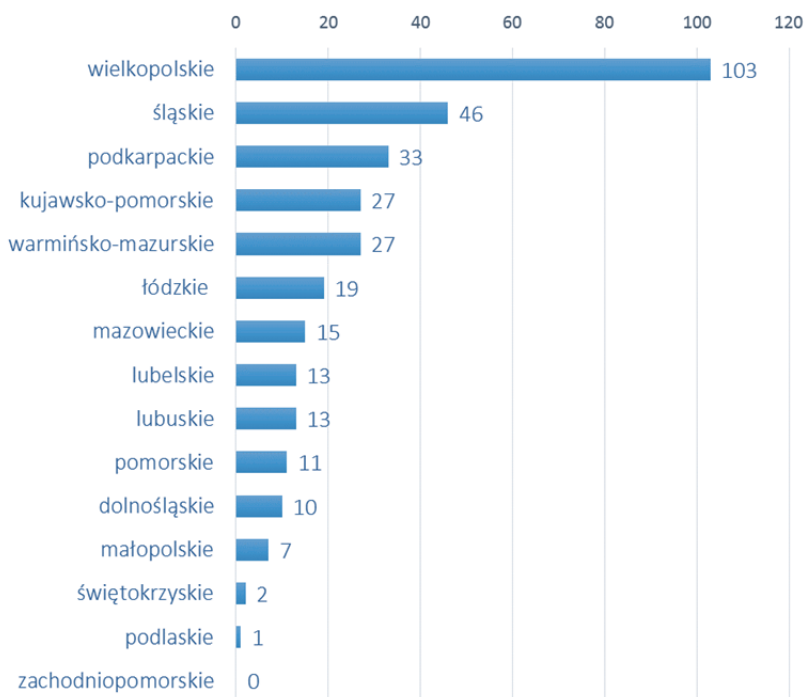

Źródło: opracowanie własne, DES w MRPiPS.

Drugim rodzajem aktywności OWES w zakresie współpracy i działań animacyjnych prowadzonych przez OWES w JST była działalność OWES na rzecz zwiększenia aktywności JST w procesie wspierania rozwoju ekonomii społecznej w ramach systemu zamówień publicznych. W tym kontekście zadano OWES pytanie o liczbę JST, które w wyniku działalności OWES kupowały w badanym okresie produkty lub usługi od PES lub PS w ramach społecznie odpowiedzialnych zamówień publicznych. Zdecydowanie najwyższą wartością tego wskaźnika charakteryzuje się woj. wielkopolskie. OWES z tego regionu zadeklarowały, że w okresie od początku 2016 r. do końca I poł. 2018 r. w wyniku działań prowadzonych przez OWES 103 JST kupowały produkty lub usługi PES lub PS w ramach społecznie odpowiedzialnych zamówień publicznych. W następnym w kolejności i pozostałych województwach było to już mniej niż 50 JST, przy czym najmniej JST wspierało PES i PS w wyżej opisany sposób w województwach: świętokrzyskim i podlaskim, gdzie odpowiednio 2 i 1 JST kupowało produkty lub usługi od PES i PS w ramach społecznie odpowiedzialnych zamówień publicznych.

W badanym okresie w wyniku działalności OWES 327 JST kupowało produkty lub usługi od PES i PS w ramach społecznie odpowiedzialnych zamówień publicznych.

Wykres 11. Liczba JST, kupujących produkty i usługi od PES i PS w ramach społecznie odpowiedzialnych zamówień publicznych

Źródło: opracowanie własne, DES w MRPiPS.

2. Podsumowanie

Badanie działalności OWES jako jedno z przedsięwzięć badawczych zrealizowanych w ostatnim czasie w celu pozyskania możliwie jak najszerszego zakresu danych dotyczących funkcjonowania sektora ekonomii społecznej i solidarnej oraz jej otoczenia, zgodnie z założeniem dostarczyło szeregu istotnych informacji, których wykorzystanie znajdzie zastosowanie zarówno w realizacji systemu Akredytacji i Standardów Działania Ośrodków Wsparcia Ekonomii Społecznej (AKSES), ale także w ramach wdrażania bieżących działań ukierunkowanych na rozwój ekonomii społecznej i programowania przyszłych instrumentów jej wsparcia, co ma obecnie szczególne znaczenie w kontekście prowadzonych prac w zakresie planowania nowej perspektywy finansowej UE na lata 2021–2027. Jednocześnie pierwsza edycja badania działalności OWES, którego kontynuacja planowana jest na kolejne lata, dostarczyła również ważnych informacji o kluczowym znaczeniu dla udoskonalenia badania, zarówno pod kątem technicznym jak i merytorycznym, w celu zapewnienia jak najwyższego poziomu spójności i tym samym wysokiej jakości danych jakie gromadzone będą w przyszłości nt. OWES.

Zebrane w ramach badania i przedstawione wyżej dane dotyczące działalności OWES w okresie od początku 2016 r. do końca I poł. 2018 r. ukazały wartości wskaźników osiągniętych w tym czasie przez OWES w poszczególnych regionach. Widoczne jest występujące w tym zakresie zróżnicowanie pomiędzy województwami. W zależności od obszaru działalności OWES i przypisanych temu wskaźników kolejność województw pod względem wykazanych wartości wskaźników jest nieco odmienna, jednak dostrzegalne jest osiąganie wyraźnie wyższych wartości w woj. wielkopolskim, które w większości zestawień znajduje się na pierwszym miejscu lub w czołówce, a także m.in. w woj. podkarpackim czy śląskim. Analiza danych zgromadzonych w ramach badania działalności OWES dotyczących rodzajów i intensywności działań realizowanych w poszczególnych regionach powinna być prowadzona z uwzględnieniem indywidualnych uwarunkowań społeczno-gospodarczych właściwych dla poszczególnych części Polski, a także szerszych danych dotyczących funkcjonowania ekonomii społecznej w danym regionie. W związku z tym, dane zebrane w badaniu stanowią element i część pakietu przedsięwzięć badawczych, których inicjatorem i realizatorem był w ostatnim czasie DES w MRPiPS, a których rezultaty przyczynią się do budowy kompleksowego systemu monitorowania sektora ekonomii społecznej.

www.ekonomiaspoleczna.gov.pl

**Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
Departament Ekonomii Społecznej i Solidarnej**

ul. Nowogrodzka 1/3/5

00-513 Warszawa

tel. (+48 22) 461 61 30

e-mail: ekonomiaspoleczna@mrpips.gov.pl